

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sefer ha-Milu'im

Schönhack, Joseph

קסוי, קאהנייט

Varsha, 629 = 1869

נ תוא

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9688

נ

(א) נא ת"י (נראשית כז ה) הא נא ; כמו "אנא" (איך) .

(ב) נא (מוס' ז"צ ו) קנקנים כו' מקבל מקבל עליו י' נאות . (מוס' כלים

ז) והסקין והנאין צ"ל "הוסקו והן נאין" מל"ם נא (ניכט גוט נעבראנט) פי' שלא נשרפו והוסקו כל צרכם .

נואי ת' יופי (איכה ז טו) נואי ; כמו בל"ם נוה (שאן) .

נאמן ל"ם (תהלים עח לז) ולא נאמנו בבריתו (טרייא , עהרליך ; בע-גלויביג , דויערהאפט) .

(א) נאת (שבת מז:) אין נאותין . (יומא יא .) שהנשים נאותות בהן (נוטצען , געברויכען) ענין הנאה כע' יאת .

(ב) נאת (ירו' נרכוח נ) אפי' ראה א"ע נאות *ineo initum* (זיך בעגאטמען) . ובירוש' (יומא ח) הגירסא ניעות .

נבז (ירו' סנהדרין ו) את ופנחם אסקין נבזין ביניכון ; נראה שצ"ל "גבו" , והוא לשון גורל (לאָזן) עיי"ע נאוו לעיל .

(א) נבל (ירו' כלאים ט) מקמי נבל דעמר ; כמו "נול" (וועבערשמוהל) עיי"ע נול ב .

(ב) נבל (ז"ר מד) נובלות נבואה חלוס ; מל"ם (ד' אבפאלל) הגרוע והפסולת של דבר .

נבר (ירו' שירזבין ה) מהלך את כולה מחוצה לה ע"י נבריות *veuros* (יונגע פפלאנצען) דקלים קמנים הנמועים לסימן [שער כאן נמשכת המערה מתחת] .

נברקום (ירו' כלאים ח) ; (מזילעזעל) חמור פראי , עיי"ע אבהונום .

נג (נרכוח כח:) נוני רישנא דחברא כו' לישנא דצערא הוא (טרויעריג , בעטריבט) .

נגד תר' מקשה (שמות כה יח) נגיד

(נעהאמסערט , געשלאגען) מע' נגד נ . או הוא מערכי נגד וז (אויסברייטען , ציהען) כי ע"י ההכאה נמשך המתכת ומתרחב .

נגהא (דניאל ו כ) בשפרפרא יקום בננהא (מאָרגענדאָמרונג) לאור השחר .

נגח קאיהי (ז"צ סח:) בע' נגחיקיהו .

ניגמי (תר"ש ד ה) באגרתא ובפוגני ניגמי ; עיי"ע פוגני לקמן , ואולי הוראתו כערך נגני לקמן (פערצייכנים , פערשרייבען) .

נגני , הוא ערך נגני לקמן .

נגנין (ילמד' נראשית) עשה לו פלמרין כו' בנגנין למעלה מן ב' נהרות , נוס' אחר "במנגין" ; וצ"ל , במנגין" *μαγγανον* (קינסמליכע מיטמעל) בתחבולות .

נגעא (ירו' מע"ש ה) והא נגעא ; מין צמח מרובע ובעל קשרים (קנאטמען) עי' הקדמה .

נגר ; בלס"ו (לאנג זיין , ציהען) ענין משיכה ואריכות .

נגש ת"י יגח (שמות כח כח) ינגש (שטאָססען) .

נדא (ע"ז לח:) אודרא דנדא ; בערך נר נ .

נדידיא דאשקלק (ירו' שבת ד) ; מין ספינה .

נדן (דניאל ז טו) בנו נדנה (שיידע) תיק ל"ם .

נה (ס' ירמי' ג יז) ויתנהק למפלח *veus* (זיך נייגען , צוציהען , בעיאהען) ענין התקרבות והגשה לדבר .

נהילא (תענית ט:) נהילא מקמי מטרא ; גשמים דקים מע' נהל .

נהק (ת"י נראשית ל טז) קל נהיקי דחמרא (שרייען) קול צעקת החמור .

(א) נהר (דניאל ה יא) נהירו ושוכלתנו (פערשטאָנד) בינה .

נהר

נהר (דניאל ז כז) ונהורא עמיה שריה (שיממער, לייכטען).
נו (ירו' כלאים ט) וההן נו נשוד; כמו "הנו, ניהו" (ער איזט).
ניוה (ירו' ריש מיר) כע' נוה (שאן).
ניזוא (ת"י צמד' ס כח) ותפוק זביא ניזוא מנהר; צ"ל "ויה" (געשטאלט).
ניזה נזיק (ריש מיר) כנויים לנזיר (געווייהטער, ענטהאלטזאממער).
ניה (גיטין ז) למימרינהו בניחותא (זאנפֿטמוטה, לייזע, געפֿאל-ליג).
ניה (ב) הניה מניה, (לעגען, ניעדער-לאססען, רוהען); והושאל להמות "כי נח נפשיה".
נחר (צ"ר מז) עוברתיה ונחרתיה (צאָרן) חרונו.
נחשירכי עיי"ע; בל' פרס נחשירי (יאגד) איש ציד [מ"כ].
נטם נטם (ירו' מע"ס ז) והן נומי נטומי *nota notumi* (געלעהרטע בע-מערקונג) קושיא והתבוננות טובה.
נטף (ירו' זרכוס ה) ככפים הללו שלא נטפו מבנין ביהמ"ק כלום; פי' הריחו ונהנו מל' נטף א.
נטר (שס"ר, גן נעול) מאן היו ישראל מנטרים כל מ' שנה; אולי צ"ל "מנטעים" פי' מאין היו להם צמחים בארץ מדבר? וע"ז השיבו "מן הבאר" פי' שהבאר היה עולה ומלחלח את הארץ" כמו שמסיים "הבאר היתה מעלה להם מיני דשאים מיני זרעים מיני אילנות."
נטורן עיי"ע גטר לעיל.
נטש (תוס' ז"צ ה) הדבורים כו' שלא ינטשו את בנ"א (שמאָססען, שטעכען) ענין דקירה והכאבה.
ניומא ת' נומה (משלי כג כח) ניומא (שלאף) תנומה.
נכזר (משלי יא יז) ת' אכזר (גריוזאס).

נכילו (שמות כא יד) למקטליה בניילו (בעטרוג, הינטערליסט).
נכוש (פסיקתא לא) היה תופר בתוך ביתו קמה (פֿאַרהאַנגע) כמין נכוש (געמעלדע) בל"ע נק"ש (מאלען); [והכוונה לתבנית דמות נוגה] כו' וישתחזה לה.
נוכתתא, (משלי כח ח) בנוכתתא ורכיתא (וואוכער).
נלום (ריש שס"ר) עיי"ע טיארן.
נמויה (תוס' מעילה ה) צ"ל "נבייה" כבמשנה שם, בערך נב ד; פרחים ועלים.
נמילא (ירו' מעשרות ח) תפוחי נמילא; וי"ג מלמלי (האָניגאַפֿעל) עיי"ע.
נמנומה (ירוש' סוכות ז) בהינומא תמן נמנומה (שלאף-זאָנפֿטע) כסא שיושבת עליו ומנממת בבית חופתה כמנהגם שם.
נמם (תוס' מנחות יג) הרי עלי (יין) קירן והביא נמם *nomis* (געוואָהנליך, געברייכליך) יין מטוצע ומצוי.
נמסין (ילמד' משפטים) לגמוסין המשקה; צ"ל "נמפיון" כבקצ"ג (קוועללע) עיי"ע.
נמר (מכילתא ריש בשלח) ואין נומירן אחת במלה *numirus* (צאהל, מהייל) מספר.
נגני (ע"ז ד) שבקש בנינגי שלהם *nuncio* (נאכריכט, אנצייגע) ספר יכתב בו זכרון מעשים.
נס (וי"ז ו) נסתיה לקניא. (ירו' מע"ס ד) אי בעית מינס נסא; כמו "נסב" (נעהמען). האשה ניסת, כדכתב לה "ואנסבה לך לאנתו" [או הוא כמו "נשאת"].
נסב (שמות כג ג) נסב אפי (שאָהנען, בעפֿאַרצוגען).
נסך (שנת לו:) בניסכא בתרא (וועכער-פֿאַרען) מע' מסך ב.
 נמל

נסל (ירוש' סנהדרין ז) ואין יושבין על נסילו; צ"ל "בסילו" (טהראן) מל"י βασιλικος (קאניליך).

נסק (דניאל ו כד) דהנסקא מן גבא (הינויף-שטייגען-ברינגען) ענין עליה והעלאה.

נסר (יומא כ:) שמנסר ברקיע (זאגען). (סנה נח.) ליתו דניסרא (צער-זאגט).

נסורתא (ירוש' שביע' ז) ד"ה היא בהדא נסורתא (פערווישערט) שפג וסר ריח הבשמי מהם.

נעילה (תענית כו:); זמן נעילת שערים, לפני הערב.

נעם (א) (אדר"ג ד) בג"ד כו' בנעימה ובמראה כו' נעימה של זו כו' (געשמאק, געפאללען) פי' הטוב בעיני זה ולבו נוטה לו.

נעם (ב) (מגילה לז.) הקורא בלא נעימה; בל"ע נע"ם (געזאנג, ליעד, טאָן). (יומא לח:) נותן קולו בנעימה.

ניעות עיי"ע ניאות ב לעיל.

נף (ר"ה ל.) יום הנף (ווענדונגסמאג) שמניפים בו העומר, מל"מ.

נפאותא (ז"מ עד.) אפשר בנפאותא (פֿעכער).

נפט (סנה עג:) המנפץ והמנפט (פֿאכען) שמכה בקשת על צמר נפן להפריד ולהסיר עי"ז הפסולת והגרעינים.

נפוא (ז"ק לו:) אפי' כי נפוא; גדולה כנפה.

נפיורא נקט גורא קומי פיפיורא (ע"ז יח.) שם ממשלה ושררות.

נפוליייה (ירו' ע"ז ה) להדא נפוליייה neapolis (נאבלום) היא שכם שיושביה כותים.

נפלין (ז"ק מט:) פת נפולין (צערפֿאל-לען) נשחת באפיה.

נפנף (אסלות ח) טלית המנפנפת (פֿלאַ-טערן) מעופפת ברוח.

נפם (ח"י שמוס לה כו); כע' נפץ ב (קראמפעלן) להפריד גזת הצמר.

נפע (שמו"ר ח) נופעת יין בתנוק; (איינ-זויגען) ענין יניקה והבלעה, כע' פפע.

נפיק (פסיקתא כג) [במעשה של דמא בן נתינה לענין כבוד אב, וכתובה גם בש"ס (קדושין לא.) בלשון אחר] עלון ליה עד אלפא דינרין כו' בעא למיתן לי' כנפיק בתריותא; צ"ל בנפיק *bonificus* (וואַהלטהון; פֿערניטונג) מקח הטוב והמעולה.

נפיקא (וי"ר כו) וילבש (שאל) בגדים אחרים כו' מאנויין נפיקא; צ"ל "פנניקא" (בויערישע) מע' פגן ב, וכן הוא במדרש שמואל.

נפק (ח"י דברים יד ח) ולית כנפיק ביה (זיין גלייכען) כיוצא בו ודמינו.

נפקתא (מ"ח וו) נפקתא עכד לכיתא (א' הערפֿאַרראגענדער געזימוז) מין קשומ' במלאכת הבנין.

נפש (שבעות ל.) אם נפשך רומר (וויללע) רצון; ל"מ (יחזקאל ד יד.) מה נפשך.

נצבא (דניאל ז מא) נצבתא די פרולא (ד' האַרטע).

נצה (מ"ט ח ג) והוה נצה ופרח (אויפֿשיעסען) ענ' התרוממות.

נצף; ע"ע צנף ב. ולעיל ע' אחר.

נצוצייתא (חיוז לט יג) ונצוצייתא (שוואונגפֿעדער) נוצות המעוף.

נקד (א) (ניטין נו.) שנקדה לו חמה; צ"ל "נקדרה" כמו בתענית (כ.) במעשה זו דנקדימון.

נקד (ב) (ירו' כחזות ז.) לבי נוקדני, נוס"א נוקדני; מע' נקד ג (גריבעלן) חוכך ונוקף בדבר.

נקדים (ירו' זרכ' ח) וכפיו פרושות השמים כו' כגון הדין נקדים היה עומד, נוס"א "נקרם" מל"ד *cruci* קריין

orua (קרייץ; געקרייציגטער) נעלב בכפיים פרושות .

נקה (ינו' זילה ז) נקה בחוטם; כמו "נאקה" ע"ע (קאמעל).

נקט (א) (חולין פז.) נקוט לי זמנא . (גיטין נו.) נקוט נפשך בקצירי (געבען, פֿאַרנעבען) ענ' נתינה; והתראות .

נקט (ב) (ז"ז י.) שדר דבי קיסר נקטינהו (גרייפֿען) ענ' אחזה ולכדה .

נקט (ג) (ז"ק מז.) נקטי להו יוגרי ברייתא (געוואָהנען) ענ' הרגל.

נקלב (ע"ז יג:) בע' נקלם .

נקף (ז"ר ק) ותהא ארוני נקופה; כמו נקובה (געלאָכערט) מע' קף יוד .

נקר (ינו' כמו' ז) אכר לבי נוקרני ע"ע נקר ב לעיל .

נקרא (ע"ז כח.) נקרא דקקלתא; תולעים שנוקרין באשפה .

נקרתא (ע"ז י:) הויה ליה הוא (א' לאַך, א' אונטער-אירדישער גאנג) מערה מנוקרת, מע' נקר א .

נקש; בל"ע נק"ש (דורכזוכען), אולי מזה (סהל' קט יח) ינקש נושה .

נרגילא (עירו' נח.) מאי אפקימא נרגילה; ע"ע אפסקימא .

נרגל (מ"ז יז ל) עשו את נרגל (סנה' סנ:) מאי ניהו חרנגול; מין ע"ז .

נורה (סוס' ז"ק ז) המערב הנורה בתלתן; מין צמח גרוע בטעמו ולו מראה ותבנית התלתן, ובילקוט הגיר' "הגירה" אולי הוא זרע גרנירא ע"ע . ועיי' מכילתא משפטי' יג .

נרק (מקו' ז) טיט הנרוק; מל' רקק, ע"ע (שלאמס) שהוא משתפך כמים .

נש ת' אל תשכח (דבר' נה יט) לא תתנשו (פֿערגעסען); ל"ם .

נשא (סהל' סני י) למא בני נשא (מענש).

נשב ת' כצבי מיד (משלי ו ה) היך טבי אמן נשבא; בל"ע נשב"א (פפ"יל) חץ; וכנראה קרא הסתרגם "כצבי מזור" .

נשובת (ז"ז נד.) רובע נישובת; קש ופסולות הנשובים מהתבואה .

נשדור (גיט' סט.) פסתקא דנשדור; הוא מלח אמאָנייא"ק הנקרא גם בלש' רוסיא *нашатырь*; והוא מל' ערבי, ע' תוה"א ת"ג הערה מב .

נשף (טבת קכא:) בנשופין כו' מע' שף ו שדרך הנחש להפית ודשוף רוחו בקול בשעה שרוצה לנשוף .

נשף (ב) (מנח' נ:) אפי לה מאתמול אנשפי לה; בל"ע נש"ף (אלט ווערדען, טראַקענען) .

נשתם (טבת קלד.) מינוקא דלא מינשחם (אטהעמען) לש' נשימה, בע' נשת ג .

נשתון (עזר' דז) וכתב הנשתון (בריעף); בל' פרס נשת"ה (איין שרייבען) .

נשתק (קס"ר, וזרח השמש) לעתיד הקב"ה מערמלו ומהשתקו ומנרתקו ומלהט אותו; לדעתי צ"ל "מערמלו מנשתקו ומנרתקו; פי' שמסיר את כסוייו (פֿוטעראל, דעקעל) .

נשתות (ינו' עירו' ח) אפי' נשתות אפי' טבלא; נראה שצ"ל נשתוק' (שיידע, דעקעל) מעטפה ונרתק .

נתז (חולין ל:) התז את הראש (אבשלאגען) מל"ם ע"ע חז .

נתך (סהל' סו י) קינאה דמתך סימא (ניסען, שמעלצען) מל"ם .

נתק לעיל בע' דיה (אבציהען) ענ' משיכה והורדה .

ם

סיאה של בני אדם (ערכ' יח.) כע' סיע (געזעללשאַפֿט) קבוץ וחברה .